

İlkokul 4.Sınıf ve Ortaokul 5.Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum ve Öz-Yeterliklerinin İncelenmesi

Examining of Self-Efficacies and Attitudes of 4th Grades Primary School and 5th Grades Middle School Students towards Physical Education Course

Hayri AYDOĞAN, Sait BARDAKÇI, Emre ARSLAN, Hüseyin CİVELEK, Zeliha İŞYAR

ORJİNAL ARAŞTIRMA ORIGINAL RESEARCH

Hayri AYDOĞAN¹
Sait BARDAKÇI²
Emre ARSLAN³
Hüseyin CİVELEK³
Zeliha İŞYAR³

¹ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi,
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
² Cumhuriyet Üniversitesi,
İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
³ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yazışma Adresi/Correspondence:
Hayri AYDOĞAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi,
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
Rize, TÜRKİYE
hayriaydogan@hotmail.com
sait_bardakci@hotmail.com
emre_gs1905_arslan@hotmail.com

Kabul Tarihi/Accepted: 21/12/2016

ISSN: 2149-1046
Celal Bayar Üniversitesi ©
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Özet: Bu çalışmada, önceki eğitim sisteminde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri tarafından yürütülen 4.Sınıf öğrencilerinin Beden Eğitimi derslerini artık kendi sınıf öğretmenlerinin yürütmeye başlaması sonucu, yeni sistemde ortaokul sayılan 5.Sınıf öğrencileri ile aralarında ortaya çıkan Beden Eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlik farklılıklarının karşılaştırılması ve bazı değişkenler açısından da incelenmesi amaçlanmıştır. TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi) Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu tarafından 30 Mart 2012’de kabul edilen, 6287 No’lu kanununun 11 Nisan 2012’de Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmesi ile Milli Eğitimde zorunlu eğitim sistemi 8 yıldan 12 yıla çıkartılmış ve eğitim sistemi 4+4+4 şeklinde kademelendirilmiştir (URL-1). Araştırma evrenini Rize ve Trabzon illerinde öğrenim gören, ilkokul 4.Sınıf ve ortaokul 5.Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenen Rize ve Trabzon illeri merkez, ilçe ve köylerinde öğrenim görmekte olan 424 ilkokul 4.Sınıf, 329 ortaokul 5. sınıf toplam 753 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formunun yanında Hilland ve ark. (2009) tarafından geliştirilen ve Öncü, Gürbüz, Küçükçılıç ve Keskin (2015) tarafından geçerlik ve güvenilirlikleri yapılarak Türkçeye uyarlanan ve 11 maddeden oluşan “Beden Eğitimi Yatkinlık Ölçeği (BEYÖ)” kullanılmıştır. Elde edilen veriler IBM SPSS istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Ortaya çıkan bazı bulgulara; ilkokul 4. ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin tutum alt boyutu puanı ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t testi ile incelenmiş; 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları istatistiki olarak anlamlı farklılık gösterdiği (t= -3,095; p<0.05) ortalama puanları dikkate alındığında da 5. sınıf öğrencilerin 4. sınıf öğrencilere göre beden eğitimi dersine daha olumlu bir tutum içerisinde oldukları belirlenmiştir. İlkokul 4. ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin öz-yeterlik alt boyutu puanı ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t testi ile incelenmiş; 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik öz-yeterlik algıları istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermediği (t= -1,728; p>0.05) gibi bulgulara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, İlkokul, Ortaokul, Tutum, Öz-Yeterlik.

Abstract: In this study, it was purposed to determine differences in self-efficacy and attitude towards physical education course of 5th grade students who are counted as middle school students in new education system and 4th grade students whose physical education courses are maintained by their classroom teachers with regard to some changes while they would be given by physical education teachers in the previous education systems. Law No. 6287 was issued by the Turkish Grand National Assembly National Education Culture Youth and Sports Commission on March 30, 2012 and put in the practice on April 11, 2012. It enforced compulsory education system from 8 years to 12 years and graded the education system as 4 + 4 + 4 years (URL-1). The population of the research consists of 5th grade students from middle schools and 4th grade students from primary schools in Rize and Trabzon provinces. The sample of the research consists of a total of 753 students; 329 are from 5th grade middle school students and 424 are from 4th grade primary school students who study in districts and villages of Trabzon and Rize provinces through simple random sampling method. In addition to the Personal Information Form, “Physical Education Susceptibility Scale” (PESS) developed by Hilland et al. (2009) and adapted to Turkish by Öncü, Gürbüz, Küçükçılıç and Keskin (2015) checking its validity and reliability as a data collection tool covering 11 items was used. The obtained data were analyzed by IBM SPSS statistics package program. Whether averages of attitude scores of 4th and 5th graders show a significant difference was investigated with t test for independent groups. The emerging findings indicate that attitudes of 4th and 5th graders towards physical education course show a significant difference (t= -3,095; p<0.05) and when their average scores are considered; 5th graders have more positive attitudes towards physical education course than 4th graders. T test was used for independent groups to decide whether self-efficacy sub-dimension score averages of 4th and 5th graders show a significant difference or not. Also, it was determined that 4th and 5th graders’ self-efficacy perceptions towards physical education course have no statistically differences (t= -1,728; p>0.05).

Keywords: Physical Education, Primary School, Middle School, Attitudes, Self-Efficacy

Genel eğitimin vazgeçilmez bir parçası olan Beden Eğitimi; “Vücutun yapı ve fonksiyonunun geliştirilebilmesi, eklem ve kasların kontrolü ve dengeli bir biçimde gelişmelerini sağlayan, boş zamanları değerlendirmeyi, fizik gücü en ekonomik tarzda kullanmayı, dolayısıyla organların kontrolünü, metotlu bir şekilde hareket etmeyi öğreten bir faaliyet sistemidir.” Ayrıca “İnsanların beden, ruhen ve fikren gelişmesini, organizmanın bütünlüğünü zedelemeyen dengeli bir şekilde gelişmesini sağlayan, bireyi kendisine ve bulunduğu topluma yararlı bir insan olarak yetiştiren bilimsel beden faaliyetlerine beden eğitimi denir” (Açak, M. 2006). Özellikle hareketliliğin üst düzeyde olduğu ilk ve ortaokul döneminde bulunan çocukların bu enerjilerini olumlu yönde kullanacak, streslerini atıp sosyalleşmelerine katkıda bulunacak, okul kurallarını benimsetecek, kötü alışkanlıklardan uzak durmalarını sağlayarak, bilgi, yetenek ve becerilerini arttıracak en önemli faaliyetlerin başında okul içinde ve dışında katılabilecekleri beden eğitimi faaliyetleri gelmektedir. Ülkelerin sosyal, kültürel, sanatsal konularda kalkınmasını sağlayan temel kaynak sağlıklı insan gücüdür. Bir ülkenin sağlıklı bir toplum yetiştirebilmesi de çağın değerlerine uygun eğitim anlayışlarının takip edilerek ve beden eğitimi dersine uyarlanması ve bunu milyonlarca ilk ve orta öğretim kurumlarında uygulamasından geçer. Okullarda eğitim gören milyonlarca öğrencinin beden eğitimi dersi aracılığıyla kişisel gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek etkinliklerin düzenlenmesine önemli derecede ihtiyaç duyulmaktadır. (Akgün ve İnan, 2010).

Tutum kavramı, birçok psikolog ve sosyolog tarafından araştırılarak bilim dünyasında önemli bir konu haline gelmiş ve bu araştırmalar sosyal psikoloji bilimine öncülük etmiştir (Allen ve ark., 1980). Tutum; “bir kelime olarak ilk kez Herbert Spencer tarafından 1862’de kullanılmaya başlanmıştır” (Güllü ve Güçlü, 2009). Tutum, “hazır olma” durumu veya belirli bir yönde cevap verebilme yetisi ve bireyin davranışlarında fikir, duygu veya eğilim halinde görülen olumlu veya olumsuz değerlendirici tepkilerdir (Yüksel, Ö. 2006). İnsanlar tutumlarına yaşantıları ve deneyimleri sonucunda sahip olurlar, dolayısıyla tutumlar doğuştan kazanılan bir özellik değildir (Kağıtçıbaşı, 2005). Kişisel tutumlar, bireylerin yetişme tarzı ve hayat boyu edindikleri tecrübeler sonucu oluşmakta ve kişiyi diğer insanlardan ayıran özellikleri halini almaktadır (Şimşek, ve ark. 2008).

Tutumları etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bunların başında aile, çevre ve doğrudan kişisel deneyimler gelir (Sakallı, 2006). Kağıtçıbaşı (2005)’na göre; tutumu etkileyen önemli değişkenlerden birisi de öz yeterlidir. “Özyeterlik” Bandura’nın sosyal öğrenme kuramı içerisinde yer alan temel kavramlardan biridir ve Bandura (1977) özyeterlik inancını, “bireyin olası durumlar ile başa çıkabilmesi için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabileceğine ilişkin inancı” olarak aktarmaktadır (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2004). Özyeterlik inancı, insanların duygusal tepkilerini ve düşünce şekillerini de etkilemektedir. Özyeterliği yüksek olan bireyler, zorluğu yüksek faaliyetlerle karşılaştıklarında diğer bireylere karşı rahat ve verimli olabilmektedirler (Seçkin ve Başbay 2013). Ancak özyeterlik ve tutumlar zamanla değişebilir ve yenileri ortaya çıkabilir. Bu nedenle konuya ilişkin yapılacak araştırmalar genel eğitim ve beden eğitimi ve spor camiasına olumlu bulgular sağlayabilir (Şişko ve Demirhan, 2002).

YÖNTEM

Evren ve Örneklem: Araştırma evrenini Rize ve Trabzon illerinde öğrenim gören, ilkokul 4.Sınıf ve ortaokul 5.Sınıf öğrencileri oluşturmakta iken, örneklemini ise basit tesadüfi yöntem ile belirlenen Rize ve Trabzon illeri merkez, ilçe ve köylerinde öğrenim görmekte olan 424 ilkokul 4.Sınıf, 329 ortaokul 5. sınıf toplam 753 öğrenci oluşturmaktadır. Bu okullar; Rize İl Merkezinde bulunan Kurtuluş İlk ve ortaokulu, Rize Merkezine bağlı Karasu, Ambarlık, Şehit Nedim Çalık, Dört Yol İlk ve ortaokulları, Güneysu İlçesi Köylerinde Bulunan Kible Dağı Şehit Metin Çetin, Başköy, Ulucami, Adacami ve Güneysu İlçe Merkezinde Bulunan İMKB İlk ve ortaokulları, Trabzon Of İlçesi Merkezinde bulunan 28 Şubat İlkokulu, Çaykara İlçe Merkezinde bulunan Zeki Bilge İlk ve ortaokulu, Çaykara İlçesine bağlı Taşkiran ortaokulu ve Uzungöl İlk ve ortaokullarından oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilen ‘Kişisel Bilgi Formu’ ile araştırmanın örneklemini oluşturan öğrenciler hakkında bilgi toplamak amaçlanmıştır. Bu bölüm araştırmada inceleme konusunu oluşturan demografik değişkenler olan cinsiyet, beden eğitimi derslerinde yaralanma/sakatlanma yaşayıp yaşamama durumu, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu ve okulun bulunduğu yer bağımsız değişkenleriyle ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Beden Eğitimi Yatkinlık Ölçeği: Öğrencilerin, beden eğitimine yönelik tutum ve özyeterliklerini ölçmede, Hilland ve diğ. (2009) tarafından geliştirilen ve Öncü, Gürbüz, Küçükklılıç ve Keskin (2015) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan ‘Beden Eğitimi Yatkinlık Ölçeği (BEYÖ)’ kullanılmıştır. 11 maddeden oluşan ölçek, 2 faktörü içermektedir. Ölçek faktörleri ‘Tutum’ (6 madde) ve ‘Öz-Yeterlik’ (5 madde) biçimindedir. Ölçekte yer alan olumsuz maddeler tersten puanlanmıştır. Ölçek maddeleri “5’li Likert” tipindedir. Likert ölçeğin seçenekleri “Hiç Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”, “Katılıyorum (4)” ve “Tamamen Katılıyorum (5)” şeklindedir ve puanlama da buna göre yapılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 11, en yüksek puan ise 55’tir. Ölçeğin ‘Tutum’ alt boyutundan alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar 6 ve 30 iken, ‘Özyeterlik’ boyutundan en düşük 5, en yüksek 25 puan alınabilmektedir.

Kullanılan İstatistiksel Yöntemler: Öncelikle araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan BEYÖ’nün 4. Sınıflar üzerinde geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapılması amacıyla “Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)”, “Cronbach Alpha Katsayısı” ve “Korelasyona Dayalı Madde Analizi” yapılmıştır. Elde edilen verilerin normallik varsayımının analizinde ise Kolmogorov-Smirnov testi ile birlikte çarpıklık ve basıklık katsayıları dikkate alınmıştır. Ayrıca farklı grupların tutum ve özyeterlik puanlarının karşılaştırılmasında grup sayısı dikkate alınmış, buna göre bağımsız iki grubun ortalamalarının karşılaştırılması için parametrik istatistiksel yöntemlerden biri olan “bağımsız gruplar için t testi” kullanılmıştır. Üç veya daha fazla sayıda grubun ortalamalarının karşılaştırılması için ise yine parametrik istatistiksel yöntemlerden biri olan “tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. ANOVA testinin sonucunda varsa farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için ise çoklu karşılaştırma (Post Hoc.) testlerinden biri olan TUKEY çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında söz konusu istatistiksel yöntemlerin uygulamasında IBM SPSS paket programından yararlanılmıştır.

BULGULAR

Geçerlik Analizi: 11 maddeden oluşan ölçeğe yönelik elde edilen verilere AFA (Açımlayıcı Faktör Analizi)'nin uygulanmasının uygun olup olmayacağı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ve Bartlett Küresellik Testi ile incelenmiş; bulgulara göre KMO katsayısı 0,868 olduğundan sonuç mükemmeldir. Bu sebeple, araştırmadaki örneklem büyüklüğü yeterlidir. Bir veri setine faktör analizi uygulanabilmesi için gerekli bir diğer test ise ana kütle bütünlüğünü test eden ve Bartlett tarafından geliştirilen küresellik (sphericity) testidir. Faktör analizinde regresyon analizinin tersine değişkenler arasında yüksek korelasyon ilişkisi aranır. Bu bağlamda ana kütle içindeki değişkenler arasında anlamlı ilişki olup olmadığı Bartlett testi ile test edilmektedir (Nakip, 2006). Yine analiz bulgularına göre $B=1413,97$; $p = 0.000 < 0.05$ olduğundan taslak ölçeğe ilişkin elde edilen verilerin faktör analizine uygun olduğu belirlenmiş ve faktör analizi olarak Temel Bileşenler Analizi (Principal Components Analysis) ve Varimaks Rotasyon yöntemleri kullanılarak AFA yapılmıştır. Yapılan AFA sonucu elde edilen 2 faktörün öz değerlerinin 1'den büyük olduğu görülmektedir. Zaten ölçekte yer alacak faktör sayısını belirlemede en önemli ve yaygın kullanılan ölçütlerden biri hesaplanan öz değeri 1'den büyük olan faktörlerin ölçeğe alınmasıdır (Büyüköztürk, 2002). Bu iki faktörün açıkladıkları varyanslar % 37,75 ve % 14,72 olup toplam açıklanan varyansın % 52,47 olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre analiz sonunda ortaya çıkan iki faktörün birlikte ana yapıya ait toplam varyansın yaklaşık % 52 'sini açıkladığı belirlenmiştir. Bu değer Kline'a göre % 40'ın üzerinde olduğundan dolayı kabul edilebilir düzeydedir (Ceyhan ve Namlu, 2000). Bu sonuçlara göre ölçeğin 4. Sınıf öğrencileri üzerinde geçerli ve faktör yapısını koruyan bir ölçek olduğu söylenebilir.

Güvenirlilik Analizi: Bu çalışmada da Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği (BEYÖ) 'nin iç tutarlılığı, ölçeğin tamamına ve alt faktörlere ait Cronbach Alpha değerleri hesaplanarak incelenmiştir. İç tutarlılığın ölçütü olan Cronbach α katsayısının 0.40'ın altında bir değer alması ölçeğin "güvenilir olmadığını", 0.40-0.59 arasında olması ölçeğin "düşük güvenilirlikte" olduğunu, 0.60-0.79 arasında değer alması ölçeğin "oldukça güvenilir" olduğunu ve 0.80-1.00 arasında olması ölçeğin "yüksek güvenilirlikte" olduğunu ifade etmektedir (Tavşancıl, 2002). Analiz bulgularına göre BEYÖ alt boyutlarının Cronbach α güvenirlik katsayılarının sırasıyla Faktör 1 için 0.700 olarak, Faktör 2 için ise 0.841 olarak hesaplandığı görülmektedir. Buna göre öz-yeterlik faktörünün yüksek güvenirliğe tutum faktörünün ise oldukça güvenirliğe sahip olduğu söylenebilir. Ölçekteki toplam 11 maddenin Cronbach α güvenirlik katsayısının ise 0.814 olduğu görülmektedir. Bu değer göz önüne alındığında ise ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

Madde-Toplam Puan Korelasyonuna Dayalı Madde Analizi: Madde-toplam puan korelasyonu, test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki korelasyon ilişkisini açıklayan nesnel bir denetimdir (Tezbaşaran, 1996). Başka bir ifadeyle, bir ölçme aracındaki her bir maddenin benzer davranışları örnekleme özelliği gösterip göstermediğini ortaya koyar. Bu bağlamda, madde-toplam puan korelasyonunun pozitif ve 0.25'den büyük olması istenir. Ölçek maddeleri ya da alt boyut puanları ile toplam ölçek puanları arasındaki anlamlı korelasyon katsayıları, iç tutarlılık göstergesi olarak kabul edilir. Korelasyon sayılarının yüksek olması, ilgili maddenin ölçülen teorik yapıya uygunluğunun yüksek olduğunu göstermektedir. Korelasyon katsayısının 0.25 değerinin altında olması halinde ise, bu maddelerin ölçekten

çıkartılmasının uygun olacağı belirtilmektedir (Karataş, 2014).

Tablo 1: Madde-Toplam Korelasyon Katsayıları

	Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Silinirse Cronbach Alpha
Madde1	,260	,813
Madde2	,498	,783
Madde3	,441	,789
Madde4	,508	,783
Madde5	,547	,778
Madde6	,328	,800
Madde7	,526	,780
Madde8	,603	,773
Madde9	,586	,774
Madde10	,507	,782
Madde11	,380	,795

Demografik Değişkenlere Göre 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerin Tutumlarının İncelenmesi

Tablo 2: Tutum Boyutuna İlişkin İstatistikler

Tutum	N	Ort.	ss.	Çarpıklık	Basıklık	Minimum	Maksimum
	753	23,96	4,44	-0,645	0,083	6	30

Tablo 3: Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi

Tutum	İstatistik	sd	Sig.(p)
	0,089	753	0,000

Ölçeğin tutum alt boyutundan alınan toplam tutum puanı değişkeninin normal dağılım gösterip göstermediği yapılan Kolmogorov-Smirnov Testine göre 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin toplam tutum puanları normal dağılım göstermemektedir ($p < 0.05$). Bu durumda özellikle likert ölçek üzerinden elde edilen değişkenlerin normallik sınaması için literatürde kabul gören bir diğer kriter çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1,5 ile 1,5 aralığında olmasıdır (Tabachnick and Fidell, 2013). Buna göre, tutum değişkeninin çarpıklık ve basıklık değerleri göz önüne alındığında normal dağılım gösterdiği kabul edilebilir. Bu durumda tutum puanının çeşitli demografik değişkenler için farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesinde parametrik istatistiksel teknikler kullanılacaktır.

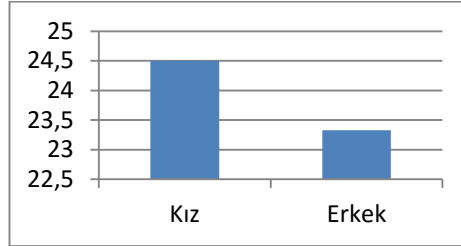
Cinsiyete Göre Tutum Puanlarının İncelenmesi

İlkokul 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin tutum alt boyutu puanı ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t testi ile incelenmiştir.

Tablo 4: Cinsiyete Göre Tutum Ortalamalarına İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ort.	ss	t	p
Kız	403	24,50	4,10	3,618	0,000
Erkek	350	23,33	4,73		

Grafik 1: Cinsiyete Göre Ortalama Tutum Puanları

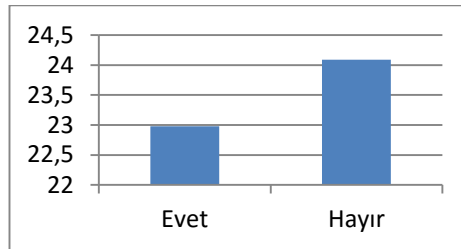
Tablodaki sonuçlara göre 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları cinsiyete göre istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($t=3,618$; $p<0.05$). Ortalama puanları dikkate alındığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre beden eğitimi dersine daha olumlu bir tutum içerisinde oldukları söylenebilir.

Beden Eğitimi Dersinde Yaralanma/Sakatlanma Durumuna Göre Tutum Puanlarının İncelenmesi

İlkokul 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin daha önce beden eğitimi dersinde yaralanma/sakatlanma geçirip geçirmediğinin bu derse yönelik tutumu etkileyip etkilemediği bağımsız gruplar için t testi ile incelenmiştir.

Tablo 5: Yaralanma/Sakatlanma Durumuna Göre Tutum Ortalamalarına İlişkin t Testi Sonuçları

Yaralanma/Sakatlanma	N	Ort.	ss	t	p
Evet	87	22,98	4,07	-2,20	0,028
Hayır	665	24,09	4,48		

Grafik 2: Yaralanma/Sakatlanma Durumuna Göre Ortalama Tutum Puanları

Tablodaki t testi sonuçlarına göre ilkokul 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları yaralanma veya sakatlanma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t= -2,20$; $p<0.05$). Ayrıca ortalama tutum puanları dikkate alındığında beden eğitimi dersinde daha önce sakatlık veya yaralanma geçirerek olumsuz bir yaşantılarının olması 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin bu derse yönelik tutumunu olumsuz yönde etkilemiştir.

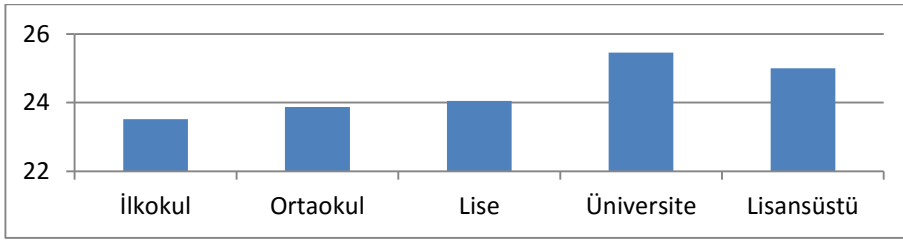
Anne Eğitim Durumuna Göre Tutum Puanlarının İncelenmesi

4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının annenin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Tablo 6: Anne Eğitim Durumuna Göre Tutum Ortalamalarına İlişkin ANOVA Testi

Anne Eğitim Düzeyi	N	Ort.	ss	F	p
İlkokul	268	23,52	4,723		
Ortaokul	240	23,87	4,432		
Lise	160	24,05	4,111	2,989	0,018
Üniversite	76	25,46	3,907		
Lisansüstü	7	25,56	3,651		

Grafik 3: Anne Eğitim Durumuna Göre Ortalama Tutum Puanları

Tablodaki ANOVA testi sonuçlarına göre 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları annenin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F=2,989$; $p<0.05$). Ortalama puanlarına dikkat edildiğinde genel olarak annenin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının da olumlu yönde arttığı görülmektedir. Gruplar arası farklılığın hangi gruplar arası farklılıktan kaynaklandığı Tukey çoklu karşılaştırma testi ile incelenmiş ve tablodaki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 7: Annenin Eğitim Durumuna Göre TUKEY Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

		Ortalamalar Farkı	Sig. (p)
İlkokul	Ortaokul	-,344	,905
	Lise	-,528	,754
	Üniversite	-1,938*	,007
	Lisansüstü	-1,478	,907
Ortaokul	İlkokul	,344	,905
	Lise	-,183	,994
	Üniversite	-1,594*	,049
	Lisansüstü	-1,133	,963
Lise	İlkokul	,528	,754
	Ortaokul	,183	,994
	Üniversite	-1,411	,149
	Lisansüstü	-,950	,981

		Ortalamalar Farkı	Sig. (p)
Üniversite	İlkokul	1,938*	,007
	Ortaokul	1,594*	,049
	Lise	1,411	,149
	Lisansüstü	,461	,999
Lisansüstü	İlkokul	1,478	,907
	Ortaokul	1,133	,963
	Lise	,950	,981
	Üniversite	-,461	,999

Tablodaki bulgulara göre annenin eğitim durumuna göre ilkokul-üniversite ve ortaokul-üniversite grupları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır.

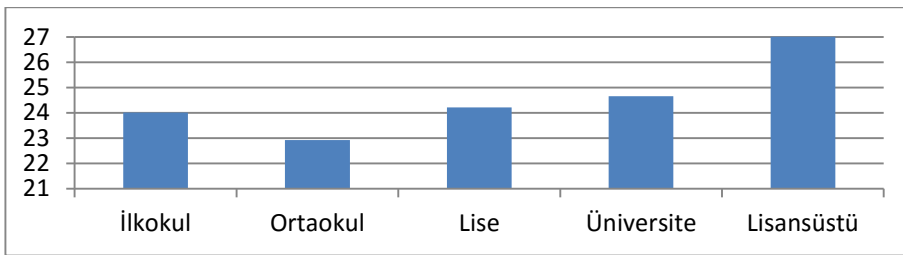
Baba Eğitim Durumuna Göre Tutum Puanlarının İncelenmesi

İlkokul 4. ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin babalarının eğitim durumuna göre beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Tablo 8: Baba Eğitim Durumuna Göre Tutum Ortalamalarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Baba Eğitim Düzeyi	N	Ort.	ss	F	p
İlkokul	134	24,01	4,339		
Ortaokul	215	22,92	4,559		
Lise	234	24,21	4,134	6,217	0,000
Üniversite	155	24,66	4,604		
Lisansüstü	15	27,13	3,292		

Grafik 4: Baba Eğitim Durumuna Göre Ortalama Tutum Puanları

Tablodaki ANOVA sonuçlarına göre 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının babanın eğitim durumuna göre anlamlı derecede farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=6,217$; $p<0,05$). Ortalama puanlarına dikkat edildiğinde genel olarak babanın eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının da olumlu yönde arttığı görülmektedir. Hangi gruplar arası farklılığın anlamlı olduğunu belirleyebilmek için Tukey çoklu karşılaştırma testi yapılmış ve tablodaki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 9: Babanın Eğitim Durumuna Göre TUKEY Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

		Ortalamalar Farkı	Sig.(p)
İlkokul	Ortaokul	1,099	,153
	Lise	-,194	,994
	Üniversite	-,650	,718
	Lisansüstü	-3,118	,069
Ortaokul	İlkokul	-1,099	,153
	Lise	-1,293*	,016
	Üniversite	-1,748*	,002
	Lisansüstü	-4,217*	,003
Lise	İlkokul	,194	,994
	Ortaokul	1,293*	,016
	Üniversite	-,455	,854
	Lisansüstü	-2,924	,090
Üniversite	İlkokul	,650	,718
	Ortaokul	1,748*	,002
	Lise	,455	,854
	Lisansüstü	-2,469	,228
Lisansüstü	İlkokul	3,118	,069
	Ortaokul	4,217*	,003
	Lise	2,924	,090
	Üniversite	2,469	,228

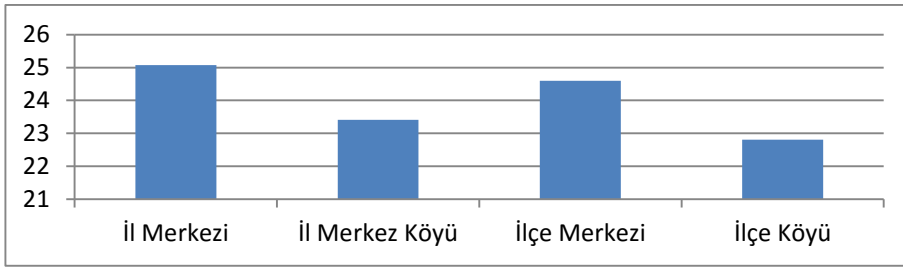
Tablodaki Tukey testi bulgularına göre babanın eğitim durumuna göre ortaokul-lise, ortaokul-üniversite ve ortaokul-lisansüstü grupları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Okulun Bulunduğu Yere Göre Tutum Puanlarının İncelenmesi

4. ve 5. sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri okulun yerine göre beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği yine tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Tablo 10: Okulun Bulunduğu Yere Göre Tutum Ortalamalarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Okulun Bulunduğu Yer	N	Ort.	ss	F	p
İl Merkezi	92	25,07	4,054	8,883	0,000
İl Merkez Köyü	200	23,41	4,497		
İlçe Merkezi	301	24,60	4,413		
İlçe Köyü	160	22,81	4,312		

Grafik 5: Okulun Bulunduğu Yere Göre Ortalama Tutum Puanları

Tablodaki ANOVA sonuçları doğrultusunda 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının okulun bulunduğu yere göre anlamlı bir farklılık gösterdiği söylenebilir ($F=8,883$; $p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arası farklılıktan kaynaklandığı Tukey çoklu karşılaştırma testi ile incelenmiş ve tablodaki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 11: Okulun Bulunduğu Yere Göre TUKEY Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

		Ortalamalar Farkı	Sig.(p)
İl Merkezi	İl Merkez Köyü	1,660*	,014
	İlçe Merkezi	,467	,806
	İlçe Köyü	2,259*	,000
İl Merkez Köyü	İl Merkezi	-1,660*	,014
	İlçe Merkezi	-1,193*	,015
	İlçe Köyü	,599	,569
İlçe Merkezi	İl Merkezi	-,467	,806
	İl Merkez Köyü	1,193*	,015
	İlçe Köyü	1,792*	,000
İlçe Köyü	İl Merkezi	-2,259*	,000
	İl Merkez Köyü	-,599	,569
	İlçe Merkezi	-1,792*	,000

Tablodaki bulgulara göre okulun bulunduğu yere göre sadece il merkezi-ilçe merkezi ve il merkez köyü-ilçe köyü grupları dışındaki tüm gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Demografik Değişkenlere Göre 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerin Öz Yeterliklerinin İncelenmesi

Tablo 12: Özyeterlik Boyutuna İlişkin İstatistikler

Özyeterlik	N	Ort.	ss.	Çarpıklık	Basıklık	Minimum	Maksimum
	753	20,17	4,03	-0,830	0,540	5	25

Ölçeğin özyeterlik alt boyutundan alınan toplam özyeterlik puanı değişkeninin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov Normallik testi ile test edilmiştir.

Tablo 13: K-S Normallik Testi Sonuçları

Özyeterlik	İstatistik	sd	Sig.(p)
	0,116	753	0,000

Kolmogorov-Smirnov test sonuçlarına göre 4. ve 5. Sınıfların toplam öz yeterlik puanları normal dağılım göstermemektedir ($p < 0.05$). Bu durumda literatürde kabul gören bir kriter olan çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1,5 ile 1,5 aralığında olması göz önünde bulundurulduğunda özyeterlik değişkeninin normal dağılım gösterdiği kabul edilebilir. Bu doğrultuda özyeterlik puanının çeşitli demografik değişkenler için farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesinde tutum boyutunda olduğu gibi parametrik istatistik teknikler kullanılacaktır.

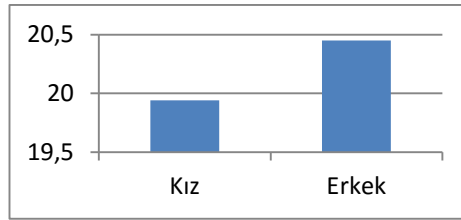
Cinsiyete Göre Özyeterlik Puanlarının İncelenmesi

4. ve 5. sınıf öğrencilerinin özyeterlik puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t testi ile incelenmiş ve sonuçlar tablodaki gibi elde edilmiştir.

Tablo 14: Cinsiyete Göre Özyeterlik Ortalamalarına İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ort.	ss	t	p
Kız	403	19,94	3,744	-1,708	0,085
Erkek	350	20,45	4,332		

Grafik 6: Cinsiyete Göre Ortalama Özyeterlik Puanları

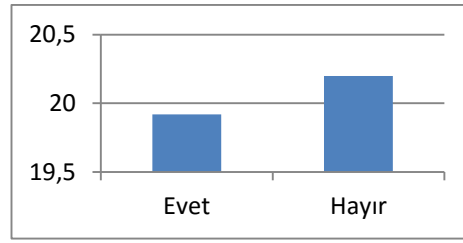
Tablodaki sonuçlara göre 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algıları cinsiyete göre istatistik olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t = -1,708$; $p > 0.05$).

Beden Eğitimi Dersinde Yaralanma/Sakatlanma Durumu Özyeterlik Puanlarının İncelenmesi

İlkokul 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin daha önce beden eğitimi dersinde sakatlanma veya yaralanma geçirip geçirmediğinin bu derse yönelik özyeterlik algısını etkileyip etkilemediği bağımsız gruplar için t testi ile incelenmiştir. Sonuçlar tablodaki gibidir.

Tablo 15: Yaralanma/Sakatlanma Durumuna Göre Özyeterlik Ortalamalarına İlişkin t Testi Sonuçları

Yaralanma/Sakatlanma	N	Ort.	ss	t	p
Evet	87	19,92	4,483	-0,613	0,540
Hayır	665	20,20	3,974		

Grafik 7: Yaralanma/Sakatlanma Durumuna Göre Ortalama Özyeterlik Puanları

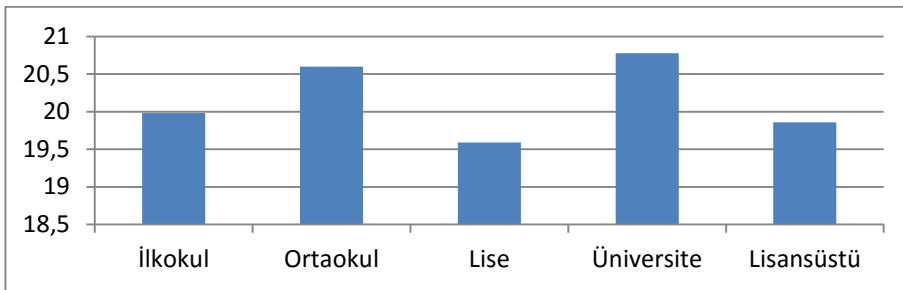
Tablodaki t testi sonuçlarına göre 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlikleri yaralanma veya sakatlanma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t = -0,613$; $p > 0,05$). Bu durumda beden eğitimi dersinde daha önce olumsuz bir yaşantılarının olmasının 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin bu derse yönelik özyeterlik algılarını etkilemediği söylenebilir.

Anne Eğitim Durumuna Göre Özyeterlik Puanlarının İncelenmesi

4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algısı puanlarının annenin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Tablo 16: Anne Eğitim Durum Özyeterlik Ortalamalarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Anne Eğitim Durumu	N	Ort.	ss	F	p
İlkokul	268	19,98	4,293	2,106	0,078
Ortaokul	240	20,60	3,717		
Lise	160	19,59	3,966		
Üniversite	76	20,78	4,058		
Lisansüstü	7	19,86	3,848		

Grafik 8: Anne Eğitim Durumuna Göre Ortalama Özyeterlik Puanları

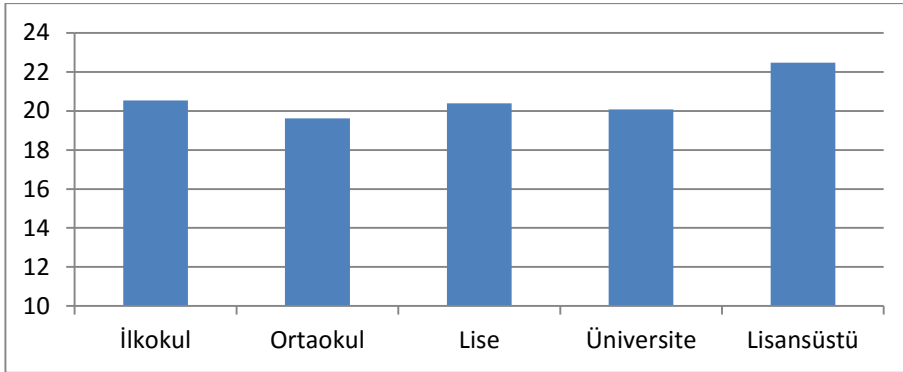
Tablodaki ANOVA testi sonuçlarına göre 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algıları annenin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F = 2,106$; $p > 0,05$).

Baba Eğitim Durumuna Göre Özyeterlik Puanlarının Karşılaştırılması

4. ve 5. sınıf öğrencilerinin babalarının eğitim durumuna göre beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Tablo 17: Baba Eğitim Durumu Özyeterlik Ortalamalarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Baba Eğitim Durumu	N	Ort.	ss	F	p
İlkokul	134	20,54	4,136	2,737	0,028
Ortaokul	215	19,62	4,173		
Lise	234	20,39	3,666		
Üniversite	155	20,07	4,246		
Lisansüstü	15	22,47	3,248		

Grafik 9: Baba Eğitim Durumuna Göre Ortalama Özyeterlik Puanları

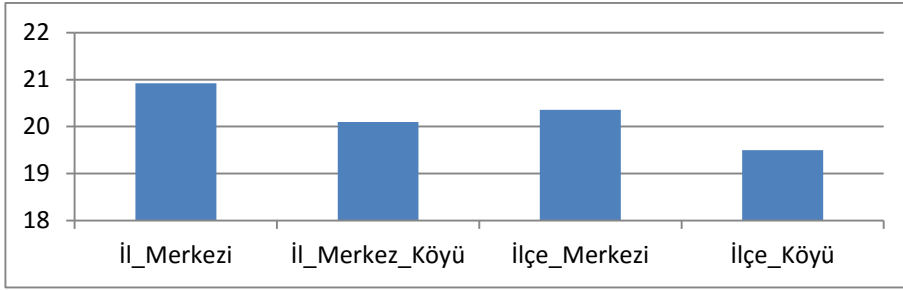
Tablodaki ANOVA sonuçları göz önünde bulundurulduğunda 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algılarının babanın eğitim durumuna göre anlamlı derecede farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=2,737$; $p<0,05$). Ortalama puanları dikkate alındığında en yüksek özyeterlik puanının babanın eğitim düzeyinin lisansüstü olduğu grupta olduğu görülmektedir. Buna göre baba eğitim düzeyi en yüksek olduğunda öğrencilerin özyeterlik puanının da en yüksek değerini aldığı söylenebilir.

Okulun Bulunduğu Yere Göre Özyeterlik Puanlarının İncelenmesi

4. ve 5. sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri okulun yerine göre beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği yine tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Tablo 18: Okulun Bulunduğu Yere Göre Özyeterlik Ortalamalarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Okulun Bulunduğu Yer	N	Ort.	ss	F	p
İl Merkezi	92	20,92	4,077	2,798	0,039
İl Merkez Köyü	200	20,10	3,974		
İlçe Merkezi	301	20,36	3,992		
İlçe Köyü	160	19,50	4,092		

Grafik 10: Okulun Bulunduğu Göre Ortalama Tutum Puanları

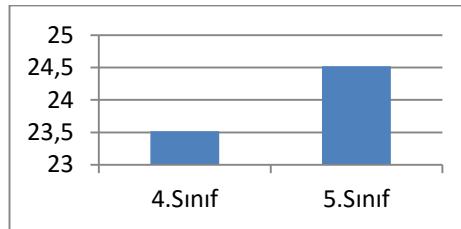
Tablodaki ANOVA sonuçları doğrultusunda 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algılarının okulun bulunduğu yere göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır ($F=2,798$; $p<0,05$). Bu farklılığın kaynağının belirlenebilmesi için yapılan Tukey testi sonucunda farklılığın ilçe köyü-il merkezi gruplarından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Ayrıca il merkezinde öğrenim gören öğrencilerin özyeterlik puanlarının en yüksek değeri aldığı görülmektedir.

İlkokul 4. ve Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

İlkokul 4. ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin tutum alt boyutu puanı ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t testi ile incelenmiştir.

Tablo 19: Sınıfa Göre Tutum Ortalamalarına İlişkin t Testi Sonuçları

Sınıf	N	Ort.	ss	t	p
4.	424	23,52	4,50	-3,095	0,002
5.	329	24,52	4,29		

Grafik 11: Sınıfa Göre Ortalama Tutum Puanları

Tablodaki sonuçlara göre 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($t= -3,095$; $p<0,05$). Ortalama puanları dikkate alındığında 5. sınıf öğrencilerin 4. sınıf öğrencilere göre beden eğitimi dersine daha olumlu bir tutum içerisinde oldukları söylenebilir. Bir diğer deyişle sınıf arttıkça beden eğitimi dersine yönelik tutum da olumlu yönde artmaktadır.

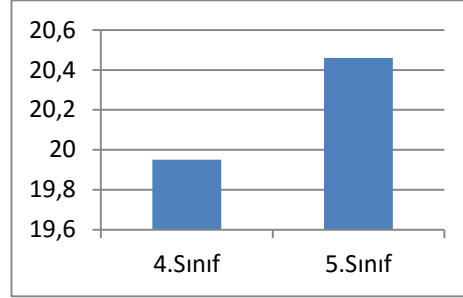
İlkokul 4. ve Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Özyeterlik Algılarının İncelenmesi

İlkokul 4. ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin özyeterlik alt boyutu puanı ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t testi ile incelenmiştir.

Tablo 20: Sınıfa Göre Özyeterlik Ortalamalarına İlişkin t Testi Sonuçları

Sınıf	N	Ort.	ss	t	p
4.	424	19,95	4,16	-1,728	0,084
5.	329	20,46	3,85		

Grafik 12: Sınıfa Göre Ortalama Özyeterlik Puanları

Tablodaki sonuçlara göre 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik öz-yeterlik algıları istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t = -1,728$; $p > 0,05$). Diğer bir deyişle sınıfın artması ya da azalması öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik öz-yeterlik algılarını etkilememektedir.

İlkokul 4. ve Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum ve Özyeterlik Puanları Arasındaki İlişki

Öğrencilerin tutum ve öz-yeterlik boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki ilişki öncelikle Pearson korelasyon katsayısı hesaplanarak incelenmiştir.

Tablo 21: Tutum ve Özyeterlik Boyutları Arasındaki Korelasyon Sonuçları

		Tutum	Özyeterlik
Tutum	Pearson Korelasyon Katsayısı	1	0,410*
	Sig (p)		0,000
	N	753	753
Özyeterlik	Pearson Korelasyon Katsayısı	0,410*	1
	Sig (p)	0,000	
	N	753	753

Tablo 21'deki bulgular öğrencilerin tutum ve öz-yeterlik boyutlarından aldıkları toplam puanlar arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir korelasyon ilişkisi olduğunu ortaya koymaktadır.

Korelasyon analizine ilave olarak tutum boyutunun öz-yeterlik boyutunun bir tahmin edicisi olup olmadığının incelenmesi için regresyon analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıda ki Tablo 22'de sunulmuştur.

Tablo 22: Tutum ve Özyeterlik Boyutları Arasındaki Regresyon Sonuçları

	β	Standart Hata	t	p
Sabit	11,24	0,74	15,271	0,000
Tutum	0,37	0,03	12,327	0,000

Tablo 22'deki bulgulara göre; Beden eğitimi dersine yönelik tutumun öğrencilerin beden eğitimi dersi özyeterliklerinin anlamlı bir tahmin edicisi olduğu belirlenmiştir ve model istatistiki olarak anlamlıdır ($F(1,751)=151,97$; $p<0,05$). Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumu beden eğitimi özyeterlik algıları üzerindeki toplam varyansın yaklaşık %17'sini açıklamaktadır ($R^2=0,168$). Ayrıca regresyon analizi sonucunda, beden eğitimi özyeterliğinin tahminine yönelik elde edilen eşitlik “Özyeterlik= $11,24+(0,37)*Tutum$ ” olarak belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonuçlarına bakıldığında; ilkokul 4.sınıf ve ortaokul 5.sınıf öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine yönelik tutum ve özyeterliklerinin farklı değişkenler açısından birçok anlamlı bulguya ulaşıldığı görülmektedir. Buna göre; “Tutum” boyutunda ilkokul 4. ve ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları cinsiyete göre istatistiki olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($t=3,618$; $p<0,05$). Ortalama puanları dikkate alındığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre beden eğitimi dersine daha olumlu bir tutum içerisinde oldukları söylenebilir. Literatürdeki bazı çalışmalarda cinsiyet değişiminin tutum boyutunda anlamlı bir farklılık göstermediği (Alpaslan, 2008; Başer, 2009; Gürbüz ve Özkan, 2012; Phillips, 2011; Keskin, 2015), farklı araştırmalarda ise (Arabacı, 2009; Balyan, 2009; Güllü, 2007; Hilland ve diğ., 2009; Smoll ve Schutz, 1980; Ekici ve diğ., 2011) kız öğrencilerin aksine erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu sonucu görülmektedir.

4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, yaralanma veya sakatlanma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t= -2,20$; $p<0,05$). Ayrıca ortalama tutum puanları dikkate alındığında beden eğitimi dersinde daha önce sakatlık veya yaralanma geçiren olumsuz bir yaşantılarının olması 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin bu derse yönelik tutumlarını olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

Ayrıca, 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları annenin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F=2,989$; $p<0,05$). Ortalama puanlarına dikkat edildiğinde genel olarak annenin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının da olumlu yönde arttığı görülmektedir. Bulgularda annenin eğitim durumuna göre ilkokul-üniversite ve ortaokul-üniversite grupları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Bir başka bulguya göre; 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının babanın eğitim durumuna göre anlamlı derecede farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=6,217$; $p<0,05$). Ortalama puanlarına dikkat edildiğinde genel olarak babanın eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının da olumlu yönde arttığı görülmekte ve babanın eğitim durumuna göre ortaokul-lise, ortaokul-üniversite ve ortaokul-lisansüstü grupları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Çıkan sonuçlardan görüldüğü üzere anne-babanın eğitim durumunun tutum puanlarını etkilediği, bu bağlamda; Öncü (2007)'nün anne ve babaların, çocuklarının beden eğitimi dersine katılım yönündeki tutum ve beklentilerini

araştırdığı çalışmasında “Beden eğitimi ders saatleri daha fazla olmalı” cümlesinden sosyo-kültürel seviyesi yüksek katılımcıların daha yüksek puan aldığı tespit etmiş, sosyo-kültürel seviyenin yüksek olmasının beden eğitimi dersinin öneminin kavranması noktasında önemli olduğu şeklinde yorumlamış ve bu durum çalışmamız sonuçlarını destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

Tutum puanlarının incelendiği diğer bir değişken olan okulun bulunduğu yere göre 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık gösterdiği söylenebilir ($F=8,883$; $p<0,05$). Bu bulgulara göre okulun bulunduğu yere göre sadece il merkezi-ilçe merkezi ve il merkez köyü-ilçe köyü grupları dışındaki tüm gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Yıldırım ve İlhan (2010)’nın yaptığı çalışmada grup ortalamaları dikkate alındığında ilçe merkezindeki okullarda öğrenim gören 4. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının daha olumlu yönde olduğu sonucu çalışmamız sonuçlarını desteklemektedir.

Araştırmamız sonuçlarında; “Özyeterlik” boyutunda; 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algılarının cinsiyet değişkenine göre ($t=-1,708$; $p>0,05$) anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenirken; Endler ve diğ. (2001)’nin sadece 4.sınıflar üzerine yaptığı çalışmada ise cinsiyetin genel özyeterlik üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirttiği sonucu ile paralellik göstermektedir. Ayrıca yapılan farklı çalışmalarda (Çetin, 2009; Oğuz ve Topkaya, 2008; Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Gencel, 2010; Yenice, 2012) araştırmamız sonuçları ile paralellik içinde olduğu görülmekteyken; Galpin ve diğ., (2003); Hilland ve diğ., (2009); Joet ve diğ., (2011); ve Keskin, (2015)’in yapmış oldukları araştırma sonuçları ile farklılık içerisinde olduğu görülmektedir.

4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algılarının yaralanma/sakatlanma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=-0,613$; $p>0,05$). Bu durumda beden eğitimi dersinde daha önce olumsuz bir yaşantılarının olmasının 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin bu derse yönelik özyeterlik algılarını etkilemediği söylenebilir. Çıkan bu sonuç, Keskin, (2015)’in yaptığı araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. O halde beden eğitimi dersinde daha önce olumsuz bir yaşantılarının olması 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin bu derse yönelik özyeterlik algılarını etkilemediği söylenebilir.

4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algıları annenin eğitim durumuna göre ($F=2,106$; $p>0,05$) anlamlı bir farklılık göstermezken, babanın eğitim durumuna göre anlamlı derecede farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=2,737$; $p<0,05$). Ortalama puanları dikkate alındığında en yüksek özyeterlik puanının babanın eğitim düzeyinin lisansüstü olduğu grupta olduğu görülmektedir. Buna göre baba eğitim düzeyi en yüksek olduğunda öğrencilerin özyeterlik puanının da en yüksek değerini aldığı söylenebilir.

Son olarak ilkökul 4. Sınıf ve ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algılarının okulun bulunduğu yere göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmış ($F=2,798$; $p<0,05$), bu farklılığın kaynağının belirlendiği TUKEY testi sonucunda farklılığın ilçe köyü-il merkezi grupları arasında kaynaklandığı tespit edilmiştir. Ayrıca il merkezinde öğrenim gören öğrencilerin özyeterlik puanlarının diğer yerlerde öğrenim gören öğrencilere göre en yüksek değeri aldığı görülmektedir.

İlkokul 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin tutum alt boyutu puanı ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde; çıkan bulgulara göre 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($t = -3,095$; $p < 0,05$). Ortalama puanları dikkate alındığında ise ortaokul 5. sınıf öğrencilerin ilkokul 4. sınıf öğrencilerine göre beden eğitimi dersine daha olumlu bir tutum içerisinde oldukları söylenebilir. Taşgın ve Tekin (2009) tarafından yapılan ve araştırmamız sonuçları destekler nitelikte olan çalışmada; ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin, beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği, öğrencilerin yaşları arttıkça beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında yükselme ve daha olumlu bulgular tespit edilmiştir. Zengin (2013)'in yapmış olduğu çalışmada ise 12-18 yaş grubu öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları incelenmiş, öğrencilerin yaşları arttıkça beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının da arttığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar araştırmamız sonuçları ile paralellik göstermektedir. Ayrıca; Doğan, (2011); Gürbüz, (2011) ve (Keskin, (2015)'in İlköğretim öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmalarda beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeylerinin yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiş ve bu durum çalışmamız sonuçları ile zıtlık içerisinde olduğu görülmüştür.

İlkokul 4. ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin özyeterlik alt boyutu puanı ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde ise; ilkokul 4.sınıf ve ortaokul 5.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algıları istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t = -1,728$; $p > 0,05$). Diğer bir deyişle sınıfın artması ya da azalması öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algılarını olumlu ya da olumsuz yönde etkilememektedir.

Öğrencilerin tutum ve özyeterlik boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki ilişkinin incelendiği Pearson korelasyon katsayısı hesaplandığında; öğrencilerin tutum ve özyeterlik boyutlarından aldıkları toplam puanlar arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir korelasyon ilişkisi bulunduğu görülmekte ve korelasyon analizine ek olarak tutum boyutunun özyeterlik boyutunun bir tahmin edicisi olup olmadığının incelenmesi için yapılan regresyon analiz bulgularında; Beden eğitimi dersine yönelik tutumun öğrencilerin beden eğitimi dersi özyeterliklerinin anlamlı bir tahmin edicisi olduğu belirlenmiştir ($F(1,751)=151,97$; $p < 0,05$). Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumu ve beden eğitimi dersi özyeterlik algıları üzerindeki toplam varyansın yaklaşık %17'sini açıklamakta ($R^2=0,168$) ve regresyon analizi sonucunda, beden eğitimi dersi özyeterliğinin tahminine yönelik elde edilen eşitlik “Özyeterlik= $11,24+(0,37)*Tutum$ ” olarak belirlenmiştir.

Sonuç olarak bakıldığında; ilkokul 4. Sınıf ve ortaokul 5.sınıf öğrencilerinin Beden eğitimi Dersine karşı Tutum ve Özyeterliklerinin karşılaştırıldığı, ayrıca bir bütün olarak demografik değişkenlerinin tutum ve özyeterlik düzeyleri üzerinde yapılan araştırmamızda, 4. ve 5.sınıf öğrencilerinin tutum ve özyeterlik boyutlarında demografik özellikleri açısından anlamlı birçok farklılığın olduğu, tutum alt boyutu puan ortalamaları dikkate alındığında ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin ilkokul 4. sınıf öğrencilerine göre beden eğitimi dersine daha olumlu bir tutum geliştirdikleri görülmekte ve bu durum; sınıf arttıkça beden eğitimi dersine yönelik geliştirilecek tutumlarda Beden Eğitimi Öğretmenlerinin öneminin olumlu etkileri olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca ilkokul 4.sınıf ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin özyeterlik alt boyutu puanı

ortalamalarının beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algılarında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı, diğer bir deyişle sınıfın artmasının ya da azalmasının öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik özyeterlik algılarını olumlu ya da olumsuz yönde etkilemediği düşüncesiyle desteklenebilir. Ortaya çıkan bu sonuçlar sonrası; Beden Eğitimi Dersi ve bu dersi yürütecek Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerimizin Türk Milli Eğitim sistemi içerisinde daha fazla yer almasının gerekliliği, eğitim ve öğretim programları hazırlanırken bu olgunun göz önünde bulundurulması önerisi dikkate alınmalıdır.

KAYNAKLAR

- Açak, M. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı*. Morpa Kültür Yayınları Ltd. Ş. İstanbul, s.9.
- Akgün, İ.B. ve İnan, M. (2010). İlköğretim Okulları Seçmeli Spor Etkinlikleri Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitim Sempozyumu, 20-22 Mayıs, Elazığ. TÜBİTAK, 406-411.
- Akkoyunlu B, Kurbanoglu S. (2004). Öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik inancı üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 11-20.
- Allen, D.E., Guy, R. F. and Edgley, C.K. (1980). *Social Psychology as Social Process*. California: Wadsworth Publishing Company.
- Alpaslan, S. (2008). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sergilediği Öğretim Davranışlarına İlişkin Algıları Ve Öğrencilerin Bu Dersle Karşı Geliştirdikleri Tutumları. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Gürbüz, A. and Özkan, H. (2012). Determining the attitude of secondary school students toward physical education of sport lesson (Muğla sample). *Pamukkale Journal of Sport Science*, 3,(2), 78-89.
- Arabacı, R. (2009). Attitudes toward physical education and class preferences of Turkish secondary and high school students. *Elementary Education Online*, 8(1), 2-8.
- Balyan, M. (2009). İlköğretim 2. kademe ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri ve özyeterlik düzeylerinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Başer, S. A. (2009). Öğretmen Niteliklerinin Beden Eğitimi Dersi Alan Öğrencilerin Bu Dersle Karşı Olan Tutumlarına Etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Buck, M.M., Jable, J.T. and Floyd, P.A. (2004). *Introduction to physical education and sport: Foundations and trends*. Belmont: Wadsworth-Thomson Learning.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analiz El Kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık, s:119.
- Ceyhan, E., ve Namlu, A.G., (2000). Bilgisayar Kaygısı Ölçeği (BKÖ), Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 77-93.
- Çetin, B. (2009). Yeni öğretim programı (2005) uygulamalarının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin öz-yeterliliklerine etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 130-143.
- Doğan, N. (2011). *Niğde İlinde Bulunan Farklı Statüdeki Liselerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları ve Fiziksel Uygunluk Düzeylerinin Araştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Ekici, S., Bayrakdar, A. ve Hacıcaferoğlu, B. (2011). Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 829-839.
- Endler, N. S., Speer, R. L., Johnson, R. M., Flett, G. L. (2001). General Self-Efficacy and Control in Relation to Anxiety and Cognitive Performance. *Social Spring*, 20(1): 36-52.
- Galpin, V., Sanders, I., Turner, H. and Venter, B. (2003). Gender and educational background and their effect on computer self-efficacy and perceptions. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.8.3589&rep=rep1&type=pdf> adresinden Erişim Tarihi:28 Kasım 2016.
- Güllü, M. (2007). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Güllü, M. ve Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (2),139.
- Gürbüz, A. (2011). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi (Muğla İl Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Gürbüz, A. and Özkan, H. (2012). Determining the attitude of secondary school students toward physical education of sport lesson (Muğla sample). *Pamukkale Journal of Sport Science*, 3,(2), 78-89.
- Hilland, T. A., Stratton, G., Vinson, D. and Fairclough, S. (2009). The physical education predisposition scale: preliminary development and validation. *Journal of Sport Sciences*, 27(14), 1555-1563.
- Joet, G., Usher, E. L. and Bressoux, P. (2011). Sources of self-efficacy: An investigation of elementary school students in France. *Journal of Educational Psychology*, 103(3), 649-663.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni İnsan ve İnsanlar*. (Onuncu Basım). İstanbul: Evrim Yayınevi.

- Karataş, Z. (2014). *Regresyon, Korelasyon ve Faktör Analizi Sosyal Hizmette İleri İstatistik Uygulamaları Dersi*. Erişim Tarihi: 19.11.2016
- Keskin, Ö., (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Sakarya İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sakarya.
- Nakip, M. (2006). *Pazarlama araştırmaları: teknikler ve SPSS destekli uygulamalar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s:428.
- Oğuz, A., & Topkaya, N. (2008). Ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin öğretmen özyeterlik inançları ile öğretmenliğe ilişkin tutumları. *Akademik Bakış*, 14, 23– 36.
- Öncü, E. (2007). Ana-babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları ve beklentileri. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Öncü, E., Gürbüz, B., Küçük Kılıç, S., and Keskin, N. (2015). Psychometric properties of the Turkish version of the physical education predisposition scale. In İ. Önder (Eds.), *ERPA International Health and Sports Science Education Congress* (pp. 179). Athens: ERPA.
- Phillips, S.R. (2011). Upper elementary school students' attitudes and perceptions toward physical education. Unpublished doctoral dissertation, Columbia University, New York.
- Sakallı, N. (2006). *Sosyal Etkiler*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Saracaloğlu, A.S., Karasakaloğlu, N. ve Gencel, İ. E. (2010). Türkçe öğretmenlerinin özyeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 33, 265-283.
- Seçkin, A. ve Başbay, M. (2013). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Öz-Yeterlik İnançlarının İncelenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (8). 253-270.
- Smoll, F. L. and Schutz, R. W. (1980). Children's attitudes toward physical activity: A longitudinal analysis. *Journal of Sport Psychology*, 2, 137-147.
- Şimşek, Ş., Akgemci, T., ve Çelik A. 2008. *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış*. 6.Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, s.72.
- Şişko, M. ve Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde eğitim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 205-210.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics (sixth ed.)* Pearson, Boston.
- Taşgın, Ö. ve Tekin, M. (2009). Çeşitli Değişkenlere Göre İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 457-466.
- Tavşancıl, E. (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi Ankara: Nobel Yayınevi.
- Tezbaşaran, A. (1996). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Klavuzu*. Ankara: Psikologlar Derneği Yayınları.
- URL-1 Retrieved from <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm> Erişim Tarihi 01 Aralık 2016
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 11(39),036-058.
- Yüksel, Ö. 2006. *Davranış Bilimleri*. Gazi Kitabevi. 1.Baskı. Ankara, s.100-101.
- Yıldırım, F. ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel Özyeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21 (4), 301-308.
- Zengin, S. (2013). *Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde Hizmet Alan 12-18 Yaş Arası Erkek Çocukların Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri İle Benlik Saygılarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.